

## Publikálás amerikai könyvtáros szakfolyóiratokban

Az Amerikai Könyvtáros Egyesület (ALA) 1982-es philadelphiai konferenciáján könyvtáros szaklapok szerkesztői, szerkesztő bizottsági tagjai, könyvtáros oktatók, szakírók és a publikálás problémái iránt érdeklődő könyvtárosok kerekasztal-megbeszélést tartottak. Megvitaták a szakfolyóiratokba való tanulmányírás céljával, minőségével, a szerkesztési és lektorálási folyamattal, a közlési lehetőségekkel, a szerkesztőségek és a szerzők kapcsolatával összefüggő kérdéseket. Az elhangzott észrevételek zöme a nem angolszász nyelvterületeken megjelenő könyvtáros folyóiratok szerkesztői, szerzői és olvasói számára is tanulságos.

A szakterület nem olyan, mint a természet- és alkalmazott tudományok, ahol a szerzők gyors publikálásra törekednek, hogy elismerést szerezzenek valamilyen új eredménynek. Gyakran a szakmai előremenetel teszi szükségessé az írást ("publikálj vagy pusztulj" – mondják néha ironikusan), a kényszer szülte tanulmányok azonban általában alacsony színvonalúak. A közlési vágy elég ritkán párosul olyan fontos vagy tartalmas mondanivalóval, amely bárkiben is vágyat ébreszt befogadására. A jó írások a szakmai problémák megoldása iránti aktív elkötelezettségből születnek, ha az vitakészséggel, a tévedés kockázatának vállalásával ötvöződik. A szerzők legyenek nyitottabbak a bírálatokra. Sokakat feszélyez az elkészült szövegek átdolgozása, nincsenek tisztában vele, hogy a legtökéletesebb tanulmányon is lehet javítani.

Az ún. kétszeresen vak lektorálási folyamatról – az elnevezés arra utal, hogy a szerző és a lektor nem ismeri egymást – megosztottak a vélemények. Egyesek szerint biztosítja az írások igazságos elbírálását és védi a két fél szakmai kapcsolatrendszerét. Mások a névtelenség nélkül fontosabbnak ítélték a szerző munkásságának, érdeklődési területeinek alapos ismeretét. Veszé-

lyek származhatnak abból, ha a lektor nem elég kompetens, udvariaskodik vagy túl harcias. Az időben történő publikálást hátráltatja, ha a lektor hanyag vagy túlterhelt. A szakértőkből álló lektori bizottság hatékonyságáról a többség negatívan nyilatkozott. A közlésért való végső felelősséget a főszerkesztők válláról nem lehet levenni.

Általában hasznos, ha a tanulmányt a munkatársak körében kötetlenül megvitatják, mielőtt elküldik valamelyik lapnak. A kollégák azonban rendszerint kevésbé kritikusak, mint a névtelen lektor, aki elfogulatlanabban ítél.

Az Egyesült Államokban számos könyvtáros szakfolyóirat jelenik meg, így a szerzőknek – beleértve a kezdőket is – bőséges lehetőségük nyílik termékeik elhelyezésére. A versenyszellem egészséges. Inkább az a gond, hogy a korlátozott méretű "felvevőpiacot" telítik a gombamódra szaporodó, alacsony színvonalú periodikumok, melyek számát csökkenteni kellene.

A szerzők és a kiadók közti viszonyról szólva a szerkesztők kifejtették, hogy a leendő szerzőkkel való előzetes levelezés helyett szívesebben foglalkoznak kész kéziratokkal. A kézirat egyszerre több lapnak való elküldését elítélték. Ha ilyen eset kitudódik, sok helyütt automatikusan elutasítják az írást.

Az USA-ban a könyvtáros és informatikai szakirodalom kiadásának előmozdítására külön munkacsoport szerveződött az ALA-n belül, amely a tanulmányok betérjesztéséről, elbírálásáról, a szerzők és a kiadók viszonyáról és a szakirodalmi publikálás egyéb kérdéseiről irányelveket készül kiadni.

*/LaBORIE, T.: Publishing in Library Journals = The Serials Librarian, 8. köt 3. sz. 1984. p. 55-61./*

(Sz. Kis Csaba)

## Könyvtárközi kölcsönzés Nagy-Britanniában

A könyvtárközi kölcsönzés rendszere az Egyesült Királyságban alapvetően különbözik minden más országtól a világon, amennyiben a kínálat sokkal nagyobb mértékben centralizált. A nemzeti könyvtár kölcsönzési részlege (British Lib-

rary Lending Division, a továbbiakban BLLD vagy LD) az ország összes könyvtárközi dokumentumkérésének több mint 75%-át maga veszi fel, és a kért tételek 70%-át saját állományából bocsátja az olvasók rendelkezésére.